

Najpomembnejše je umirjanje prometa

Pred poletjem v TNP Javni prevoz, parkirišča, omejen dostop so načini, da redkim vrstam zagotovimo mir

V Triglavskem narodnem parku (TNP) pred poletjem, ko spet pričakujejo povečan obisk, opozarjajo, kako velika dragocenost je ta edini slovenski nacionalni park. Zato si prizadevajo usmeriti obisk in ga razpršiti na manj oblegana območja, ljudi pa pozivajo, naj čim več uporabljajo javni prevoz. Zbrali so tudi deset praktičnih napotkov za odgovorno in skrbno obiskovanje narave Triglavskega narodnega parka.

»Z ustreznim načrtovanjem obiska pomembno prispevamo h kakovosti življenja domačinov, lastni dobri izkušnji in k ohranjanju dragocene naravne dediščine edinega nacionalnega parka v Sloveniji,« je poudaril Klemen Langus, direktor Turizma Bohinj in koordinator Skupnosti Julijske Alpe. Zato bo to poletje na območju Julijcev na voljo skoraj 30 dodatnih linij javnega prevoza, in sicer devet v Bohinju, enajst v dolini Soče in devet v okolici Radovljice, Bleda, Jesenic in Kranjske Gore.

Zlasti se osredotočajo na umirjanje prometa na Pokljuki. Po lanskem velikem zanimanju za prevoze z bohinjske strani jih letos pripravljajo tudi z Bleda. Brezplačni avtobusi bodo na voljo vsak dan od 1. julija do 20. septembra, vozili pa bodo od 6.50 do 19. ure. Langus upa, kot je poročal STA, da bodo v kratkem poskrbeli tudi za digitalizacijo voznih redov, kar bo obiskovalcem olajšalo uporabo javnega prometa. Veliko priložnost za trajnostni razvoj vidijo še v večji uporabi železniškega prometa, zlasti med Bledom in Bohinjem, kar sofinancira Javni zavod Triglavski narodni park.

Mirne cone

»Umirjanje prometa v poletni sezoni je osrednja aktivnost, s katero lahko živalim v obdobju, ko vzgajajo svoje mladiče, zagotovimo mir in varen prostor. Javni prevoz, urejena parkirišča, ki so tudi v naravi omejena, in v nekaterih delih zapornice za časovno omejen dostop so načini, da redkim vrstam, s katerimi se lahko pohvali narodni park, zagotovimo mir,« je poudaril tudi vodja projekta VrH Julijcev Andrej Arih iz javnega zavoda TNP. Projekt, katerega cilj je izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v

TNP, so zaradi pandemije podaljšali do konca leta 2023.

Za ohranjanje življenjskega prostora divjega petelina so vzpostavili 19 mirnih con. Vse so označene s tablicami, za nekatere pa so zapornice na gozdnih cestah, ki zagotavljajo nadzorovan promet vozil, še zlasti v najbolj občutljivem obdobju vzreje mladičev. Vzpostavili so tudi telemetrično spremljanje živali prek GPS-oddajnikov, s katerimi so opremlili pet divjih petelinov in tri belke. Pokazalo se je, da se divji petelin izogiba planinskim potem, zato je uveljavitev mirnih območij, ki usmerjajo ljudi na uporabo obstoječih poti, zelo pomemben ukrep.

»Prepričan sem, da bo večina obiskovalcev razumela, da je ohranitev teh karizmatičnih vrst, s katerimi se lahko pohvalimo, tako pomembna, da se bodo pripravljene odreči svojemu interesu za nabiranje borovnic in gob na teh nekaj sto hektarih Pokljuke,« je dodal Arih. Nekaj ukrepov je izvedel tudi Zavod za gozdove Slovenije; posadili so 13.000 sadik plodonosne lesne vegetacije, ki je pomembna za koconoge kure. Poleg tega so okoli Fužinarskih planin razredčili 15 hektarov rušja in grmovja ter očistili 61 kilometrov presek.

Informacije tudi v kočah

Da bi ljudi čim bolj seznanili z značilnostmi živalskih vrst, so v šestih planinskih kočah uredili informacijske točke. Na njih so opisane lastnosti sedmih vrst, divjega petelina, belke, gozdnega jereba, triprstega detla, kotrne in dveh vrst dvoživk (velikega pupka in hribskega urha). Vsega skupaj so na območju parka postavili več kot 50 novih informacijskih tabel, prenovili so učno pot Goreljek, s katero varujejo najbolj občutljiv del visokih barij, potekajo tudi dela za prenovo Poključke poti in nove informacijske točke Mrzli studenec.

Planinska zveza Slovenije, še eden od partnerjev v projektu VrH Julijcev, bo usposobila 70 dodatnih varuhov gorske narave; v zadnjih 20 letih so jih že približno 370. Pripravljajo tudi dokumentarni izobraževalni film o vplivu gorskega turizma na divjega petelina in belko, o visokogorskih jezerih in o tem, kako naj ljudje obiskujejo izjemno območje parka. Planinci

sicer veljajo, kot je dejal strokovni sodelavec PZS Dušan Prašnikar, za tiste, ki imajo skrben odnos do narave. »Se pa v zadnjih letih srečujemo z večjim številom obiskovalcev, kar nas postavlja pred skupno nalogo, da prilagodimo svoje navade tako, da bo odtis našega obiskovanja gora minimalen.« S. B.

10 praktičnih napotkov za obisk TNP

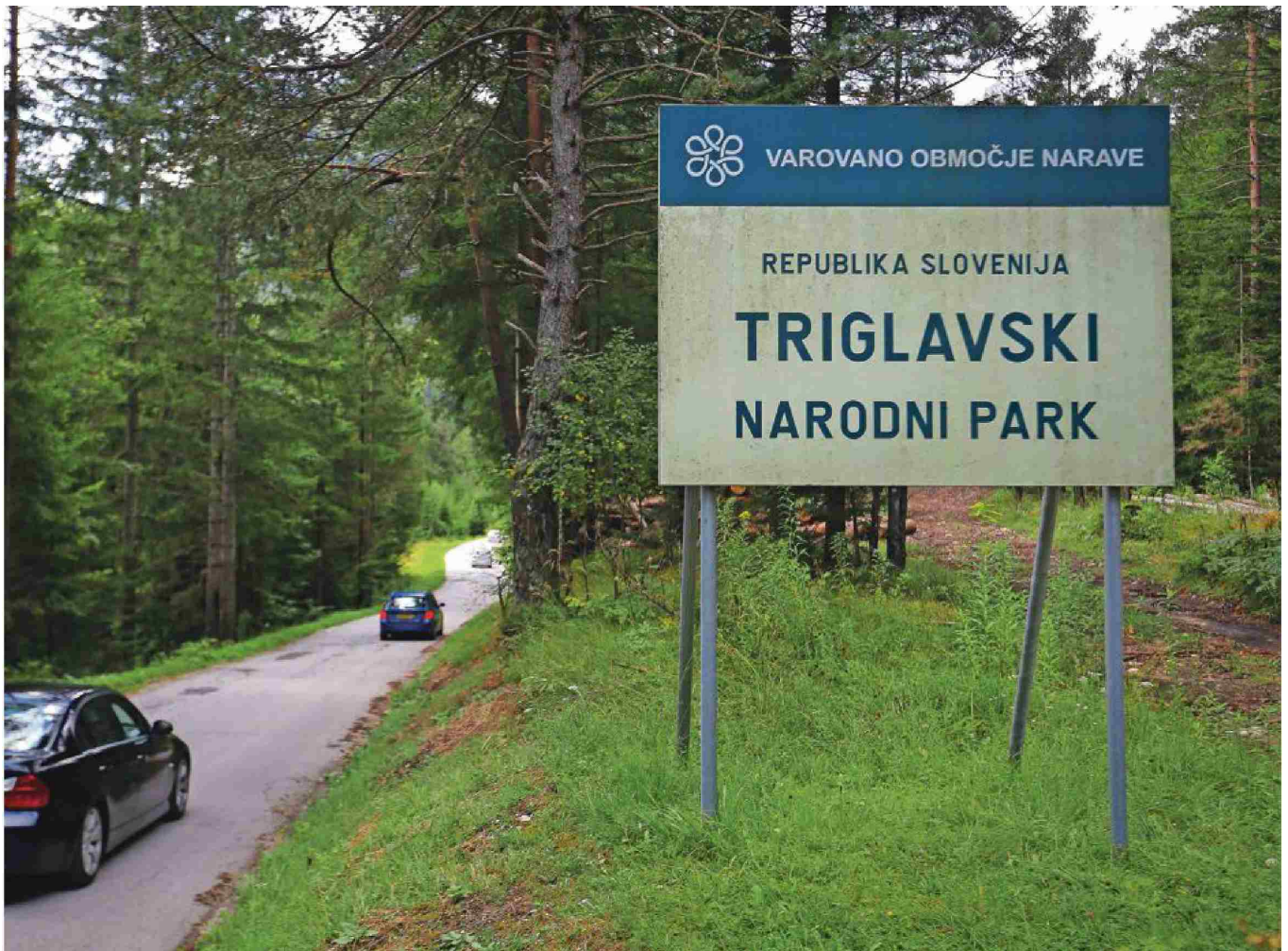
1. Kar objavljamo na družbenih omrežjih, lahko pomembno vpliva na naravo, zato naj bodo na njih fotografije in posnetki odgovornega in varnega obiskovanja.
2. Nabiramo tiste gozdne plodove, ki jih poznamo, in v predpisanih količinah. V TNP je dovoljeno nabiranje gob (do 2 kg) in gozdnih sadežev, kot so borovnice in maline, samo v tretjem varstvenem območju.
3. Pokažimo spoštovanje do prizadevanj kmetov za ohranjanje gorskega pašništva. Živalim na paši se izognemo, še posebno če imamo s seboj psa. Zapiramo pašne ograje. Spoštujemo pravila pašnih skupnosti o uporabi poti. Tako kot prostoživečih tudi domačih živali ne hranimo.
4. Kampiramo samo na območju uradnih kampov. Kopanje v visokogorskih jezerih ni dovoljeno.
5. Eno-ali večdnevni obisk narodnega parka načrtujemo glede na vreme, prometne obremenitve izhodišč, razpoložljivost parkirišč, čas, ki ga imamo na voljo, in telesne zmožnosti.
6. Poleti je vreme v gorskem svetu zelo nepredvidljivo, zato se v gore odpravimo v zgodnjih urah. Popoldne so pogoste nevihte tudi v sončnih dneh.
7. Parkiramo na javnih parkiriščih in uporabljamo javni potniški promet.
8. Hodimo po označenih poteh. Planinsko pot izberemo s pomočjo zemljevidov ter aplikacij mapzs.pzs.si in outdooractive.com.
9. V nahrbtniku naj bo dovolj vode in hrane, rezervna in

zimski oblačila, ki so tudi poleti nuja v visokogorju. Vse odpadke shranimo v nahrbtnik in jih doma odložimo v ustrezne zabojnike.

10. Če gremo na pohod s psom, izberemo pot, ki bo zanj varna, odpravimo se v zgodnjih urah in se izogibamo kamnitim potem. Psa imamo vedno na povodcu, poskrbimo za zadostno količino vode tudi zanj.

ZA OHRANITEV SEDMIH ŽIVALSKIH VRST

V projektu VrH Julijcev sodeluje sedem partnerjev iz varstva narave, gozdarstva, kmetijstva, planinstva in turizma. Širok spekter nalog vključuje dejavnosti za ohranjanje življenjskega prostora sedmih živalskih vrst, ene rastlinske vrste in treh tipičnih življenjskih okolij (habitatsnih tipov) Nature 2000, ki so pomembni na ravni Evropske unije. Za vse je stanje v TNP ocenjeno kot neugodno ali slabo.

V javnem zavodu TNP obiskovalce našega edinega narodnega parka spodbujajo k uporabi javnih prevoznih sredstev. FOTO JOŽE SUHADOLNIK